

GİRİŞİK CÜMLE PROBLEMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Serdal KARA*

Dilbilimciler, fiilimsilerle kurulu cümlelerin basit cümle içinde mi yoksa birleşik cümle olarak mı değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durmuş ve konu ile ilgili farklı yaklaşımlar göstermişlerdir. Bu farklı yaklaşımların temel nedeni, fiilimsilerin yan cümle oluşturup oluşturamayacağı noktasındadır.

Bilindiği üzere fiilimsiler hem fiile, hem de isme özgü nitelikler taşımaktadır. Yani fiilimsiler cümle içinde hem fiil özelliklerini devam ettirirken, hem de yüklemi isim, sıfat ve zarf gibi çeşitli yönlerden tamamlamakta ve ismin alabileceği iyelik ve hal ekleri gibi ekleri alabilmektedir. İşte fiilimsilerin bu özellikleri, dilbilimcilerin fiilimsilerle kurulu cümle yapısı ile ilgili farklı yaklaşımlar göstermelerine neden olmuştur. Konu ile ilgili çalışmada bu farklı görüş ve değerlendirmeler incelenerek farklı sonuçlar kategorize edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cümle yapısı, yan cümle, fiilimsi, birleşik cümle, girişik cümle

A STUDY OF THE PROBLEM OF INTRICATE SENTENCE

ABSTRACT

When dealing with the question of whether one should evaluate sentences based on verbalnoun as part of a simple sentence or as a compound sentence linguists have taken different approaches. These differences arise from the question: do verbalnoun form a subordinate clause or not?

As is known verbalnoun bear both characteristics that are specific to verbs and characteristics that are specific to nouns. Or in other words: while verbalnoun continue to have features specific to a verb within a sentence they complete a predicate from different angles such as noun, adjective and adverb and can take suffixes like possessive and conditional suffixes, which the noun can also take. Thus these specifics of verbalnoun have become the reason why linguists take different approaches concerning the structure of sentences based on verbals. While engaging with this topic I shall attempt to categorise the different results by examining these different views and evaluations.

Keywords: sentence structure, subordinate clause, verbalnoun, compound sentence, intricate sentence

* Arş. Gör., Mardin Artuklu Ü. Edebiyat Fak. Türk Dili ve Ed. Böl. El-mek: serdalkaraa@hotmail.com

Giriş

Cümlenin ayırt edici temel niteliklerinden biri, yapısından kaynaklanmaktadır. Yargıların sayısı ve bağlanış biçimleri cümlenin değişik biçimde yapılanmasını sağlamaktadır. Bu yüzden yapılarına göre cümleleri her dil bilimcisi farklı şekillerde incelemiş ve farklı yaklaşımlar göstermiştir. Bu farklılığın temel nedenlerinden biri; bir cümlede fiilimsilerle kurulan yan cümle, cümlecüğün birleşik cümle oluşturdukları mı ya da birleşik cümle içinde girişik cümle oluşturdukları mı veya ayrı ayrı birer girişik ve birleşik cümle oluşturdukları mı noktasındadır. Cümlelerin yapı bakımından sınıflandırılması konusunda ortaya çıkan bu farklı değerlendirmeler dil bilimcilerin yargı ve yapı kavramında birleşmediklerini göstermektedir.

Dil bilimciler; bir tek duyguyu, bir tek düşünceyi anlatan söz dizisinin basit cümle olduğu konusunda hemfikirdirler. Ancak bir cümle içinde cümlesinin yer alması durumunda buna basit cümle mi, yoksa birleşik ya da girişik cümle mi demek noktasında ayrılığa düşmektedirler.

Bu görüşler incelendiğinde girişik cümlenin birleşik cümle içinde mi, yoksa ayrı bir tür olarak mı ele alınması gerektiği üzerine görüş birliği bulunmamaktadır. İçinde fiilimsi bulunan cümlelerin ise basit cümle sayılıp sayılmayacağı konusunda da yine görüş birliği yoktur.

Girişik Cümle İle İlgili Başlıca Yaklaşımlar

Bazı dil bilgisi kitaplarında girişik cümlelere yer verilirken, bazılarında bundan hiç söz edilmemektedir. Yapılarına göre cümlelerde girişik cümleyi ayrı bir başlık altında inceleyen Vecihe Hatipoğlu, girişik cümleyi şöyle tanımlar: “*Bir temel tümce ile birlikte bir veya birkaç eylemsiden kurulan tümceye denir.*”¹

Hikmet Dizdaroğlu ise girişik cümleyi birleşik cümle içinde ele alarak şu tanımlamayı yapar: “*Bir temel tümce ile, özne, nesne, dolaylı tümlec, belirteç tümleci, ilgeç tümleci görevindeki bir ya da birkaç tümcesiden oluşan bağımsız yargılı anlatıma girişik tümce denir.*”² Bu tanımlama sonrası Dizdaroğlu girişik cümleyi oluşturan fiilimsileri; tamlayan, belirten durumda olamayacaklarını savunur.³

Tahsin Banguoğlu girişik cümleyi birleşik cümle içinde karmaşık birleşik cümle başlığı altında adfiil, sıfatfiil, zarffiil cümlesi diye üç grupta inceler.⁴

Nurettin Koç girişik cümleyi Banguoğlu ve Dizdaroğlu’ndan farklı olarak birleşik cümleden ayrı inceler.⁵

Tahir Nejat Gencan birleşik cümle içinde girişik cümleyi ele almakta ve şu şekilde bir tanım ortaya koymaktadır: “*Yan önermeleri; temel önermeye özne, nesne, tümlec olan; ya da bu öğelerden birini tümleyen bileşik tümcelere girişik tümce adı verilir.*”⁶ Ancak Gencan bu tanımlama sonrası iç cümleyi de yine girişik cümle başlığı altında incelemeye devam eder.⁷

Rasim Şimşek girişik cümleyi bileşik cümle başlığı altında inceleyerek şu şekilde tanımlar: “*Yanyargısı eylemlilik, ortaç, ya da ulaş üzerine kurulu bileşik tümcede yantümcecik; a) bir tümce ögesi, b) bir tümce ögesinin niteleyeni, c) bir tümce ögesinin belirteni görevinde bulunur. İşte yantümceciği bir eylemsiyle kurulmuş olup baştümcesinin(ya da başka bir yantümceciğin)*

¹ Vecihe Hatipoğlu, **Türkçenin Sözdizimi**, Türk Dil Kurumu, Ankara, 1972, s.153

² Hikmet Dizdaroğlu, **Tümce Bilgisi**, Türk Dil Kurumu, Ankara, 1976, s.187

³ *Age.*, s.195

⁴ Tahsin Banguoğlu, **Türkçenin Grameri**, Türk Dil Kurumu, 6. Baskı, Ankara, 2000, s.562

⁵ Nurettin Koç, **Yeni Dilbilgisi**, İnkılap, 2. baskı, İstanbul, 1996, s.547

⁶ Tahir Nejat Gencan, **Dilbilgisi**, Ayraç Yayınevi, Ankara, 2001, s.156

⁷ *Age.*, s.156-157

öğelerinden biri, bu öğelerden birinin niteleyeni ya da belirteni durumunda bulunan bileşik tümceye girişik tümce denir.⁸

Muharrem Ergin “Türk Dilbilgisi” adlı eserinde yapılarına göre cümleleri basit ve birleşik diye iki grupta ele alırken, girişik cümle konusuna değinmez.⁹

Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli’nin birlikte hazırladıkları “Türkiye Türkçesi Söz Dizimi” adlı eserde; girişik cümle, birleşik cümlelerin alt başlığı altında ele alınmaktadır. Ancak fiilimsilerle kurulu bu yapılar yargı bildirmedikleri için yardımcı cümle değil, kelime grubu niteliğinde olduğu görüşü savunulmakta ve bu tür cümlelerin birleşik cümle değil; basit cümle yapısı içinde değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir.¹⁰

Leyâ Karahan Türk Dili dergisinde yayımlanan yazısında girişik cümleyi kabul etmez ve fiilimsilerle kurulan cümleleri birleşik yapıyla kabul edenlerin hangi noktadan hareket ettiklerini şöyle açıklar: “Bu tür cümleleri ‘birleşik yapıyla’ kabul edenlere göre, ‘sıfat fiil, zarf fiil ve isim fiiller’, yarım yargı veya yan yargı bildiren kelimelerdir. Bundan dolayı bu kelimelerin her biri, temel cümleyle bağlanan birer yan cümle, cümlemsi, cümleciktir. Yüklem görevi bu yargıları sonuca bağlamaktır. Bu tür cümleler, taşıdıkları birden fazla yargıdan dolayı ‘basit’ değil ‘birleşik cümle’dir.”¹¹ Bu açıklama sonrası Karahan, böyle bir değerlendirmenin yargı kavramıyla çelişeceğini belirtmekte ve fiilimsilerin yargı bildirmeyen, cümlede isim, sıfat ve zarf görevi yapan kelimeler olduğunu dile getirmektedir. Bu nedenle de bu kelimelerin varlığı basit cümle yapısını etkilemeyeceği görüşünü ileri sürmektedir.¹²

Karahan “Türkçede Söz Dizimi” adlı eserinde girişik cümleyle yer vermezken, basit cümle ile ilgili yaptığı açıklamalar içinde şu görüşü savunmaktadır: “Yapısında zarf fiil, sıfat fiil, isim fiil veya bu tür kelimelerden yapılmış bir kelime grubu bulunan cümleler de ‘basit cümle’dir. Çünkü bu kelime ve kelime grupları yargı bildirmezler.”¹³ Karahan aynı eserin daha sonraki baskılarında cümleleri yapılarına göre değil, bağlanma şekillerine göre sınıflandırmaktadır.¹⁴ Bunun nedenini ise, Türk Dili dergisinde yayımlanan “Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları Üzerine” adlı yazısıyla daha iyi anlamaktayız. Bu çalışmada cümle ile cümleler topluluğu arasında yapı bakımından bir sınıflandırmanın söz konusu olamayacağını, çünkü bunların niceliklerinin farklı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca cümlelerin yapısının tek yargıdan oluştuğu ve onu tamamlayan unsurlarla sınırlı olduğu düşüncesinden hareketle, cümlelerin yapı bakımından sınıflandırılmasına ihtiyaç olmadığı görüşünü savunmaktadır. Ancak cümleler topluluğunda bağlantıya gramatikal unsurlar destek veriyorsa, cümlelerin bağlanış şekillerinin bir sınıflandırma konusu olabileceği düşüncesini savunmuştur.¹⁵

Hamza Zülfiyar da “Girişik Cümle Sorunu” adlı yazısıyla fiilimsilerle kurulu cümlelerin birleşik ya da girişik cümle kabul edilemeyeceğini, bunların yalın cümle içinde değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır.¹⁶

Ata Çatıkkaş fiilimsilerle oluşturulan cümleleri birleşik cümle içinde değerlendirmekte, asıl birleşik cümle alt başlığı altında ele almaktadır. Ancak Çatıkkaş, asıl birleşik cümlelerin, içinde sıfat

⁸ Rasim Şimşek, **Örneklerle Türkçe Sözdizimi**, Kuzey Gazetecilik Matbaacılık ve Ambalaj San. A.Ş., 1. Basım, Trabzon, 1987, s.253

⁹ Muharrem Ergin, **Türk Dilbilgisi**, Bayrak Basım, İstanbul, 1997, s.404-406

¹⁰ Mustafa Özkan – Veysi Sevinçli, **Türkiye Türkçesi Söz Dizimi**, Akademik Kitaplar, İstanbul, 2009, s.182

¹¹ Leyla Karahan, “Türkçede Birleşik Cümle Problemi”, **Türk Dili**, S.505, Ankara, 1994, s.22

¹² *A.g.m.*, s.22-23

¹³ Leyla Karahan, **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ, 6. Baskı, Ankara, 1999, s.61

¹⁴ *Age.*, Akçağ, 10.Baskı, Ankara, 2006, s.85-94

¹⁵ Leyla Karahan, “Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları Üzerine”, **Türk Dili**, S.581, Ankara, s.16-23

¹⁶ Hamza Zülfiyar, “Girişik Cümle Sorunu”, **Türk Dili**, S.521, Ankara, s.643-648

fiil, zarf fiil ekleriyle yapılmış yardımcı cümlelerden oluştuğunu belirtmekte, bunlara isim fiil eklerini dahil etmemektedir.¹⁷

Muhittin Bilgin ise, girişik cümleyi birleşik cümle içinde ele almakta ve şu tanımlamayı yapmaktadır: “*Yan tümcesi eylemsilerle kurulan tümcelere girişik bileşik cümle denir.*”¹⁸”

Beşir Göğüş çalışmasında cümleleri basit ve birleşik cümle diye iki sınıfa ayırarak şöyle bir tanımlama yapmaktadır: “*Cümlelerin yalnız bir önerme(hüküm) ya da eylem bildirenlerine basit, birden çok önerme ya da eylem kapsayanına bileşik cümle denir.*”¹⁹ Göğüş, yan cümle yerine cümlecik terimini tercih etmekte ve şu tanımlı yapmaktadır: “*Bileşik cümlelerin kapsadığı eylemin ya da önermenin bildirildiği söz dizilerinden her birine cümlecik denir.*”²⁰ Bu tanım sonrası cümlecikleri, çeşitli gruplara ayırmakta ve fiilimsilerle kurulmuş olan cümleciklerin, sıra cümleciklerde, şart ya da ilgi cümlesi içinde yer alan ve çekimli fiille kurulmuş olan cümleciklere göre şekil yönünden yarım, anlam yönündense bağımlı bir nitelikleri olduğunu; bununla birlikte hem önerme, hem de isim nitelikleri taşıdığını belirtmektedir.²¹

Özlem Deniz Yılmaz, “Türkiye Türkçesinde Eylemsi” adlı çalışmasında bir cümlelerin yan cümle sayılabilmesi için yapının birleşiminde yüklem görevinde işleyen bitimli bir kelime şekli veya kelime şekillerinin olması gerektiğini savunur.²² Ancak daha sonra isim fiil, sıfat fiil ve zarf fiil şekillerinin fiilden türeme adlara mensup olan sözcük birimleriyle karıştırılmaması gerektiğini belirtmektedir. Fiili adlaştırma şekillerinin sözcük birimi üretimi alanına değil, fiil kelime şekli çekimi sahasına ait olduğunu savunarak, fiil ad şekillerine ait özellikleri ise şöyle sıralamaktadır: 1. Fiil adları daima eylem, hareket dile getirir. 2. Fiil yönetmesini korur: *Sonra, ciddi ciddi, davetiyelerin üzerine okumaya başladı*(oku- fiilinin yönetmesi +(y)İ yükleme hali şeklindedir.) 3. İşlek çatı eklerinde ortaya çıkar. 4. Fiil olumsuzluk, yeterlilik ve yetersizlik şekillerinde işler. 5. Birleşik fiil yapılarında işlev görür.²³ Bu düşüncesini örneklerle desteklemektedir.

Görüldüğü üzere bazı dilciler fiilimsilerle kurulu olan cümlelerin birleşik ya da girişik cümle oluşturabileceği görüşünü savunurken; bazı dilciler ise böyle bir yapı oluşturamayacağı bunların basit cümle sayılmaları gerektiğini savunmaktadır. Bu görüşler dışında bazı dilciler ise cümle yapısının sınıflandırılmasına ihtiyaç olmadığı, ancak bağlantı şekillerinin sınıflandırma konusu olabileceği görüşündedir.

Bütün bu görüşler ışığında temel problemin fiilimsilerle kurulu dizimin yan yargı/anlam taşıyıp taşımadığı üzerine farklı görüşlerden kaynaklandığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Fiilimsilerin yan anlam taşıdığını savunan dilciler, cümlelerin iç yapısını esas almakta, Türkçenin şekilden ziyade manaya dayalı bir dil olduğunu, bu nedenle de şeklin yanında anlamın da dikkate alınmak zorunda olduğunu belirtmektedirler. Bu düşünceden hareketle fiilimsilerle kurulu cümlelerin tek yargı taşıdığı fikrini reddetmektedirler. Bu görüşü şöyle örneklendirebiliriz: *Yatılı okulun sınavını kazandığıma hiç sevinmedim*²⁴. cümlesi birden fazla yargıdan oluşmaktadır.

a. *Yatılı okulun sınavını kazandım.*

b. *Buna hiç sevinmedim.*

¹⁷ Ata Çatıkkaş, *Örneklili ve Uygulamalı Türk Dili Kılavuzu*, Alfa Yay.,3. Baskı, İstanbul, 2001, s.221

¹⁸ Muhittin Bilgin, *Anlamdan Anlatıma Türkçemiz*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 2002, s.530

¹⁹ Beşir Göğüş, Türkçede Cümlelerin Kuruluşu ve Temel Cümlecige Bağlanma Şekilleri, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1969, s.89

²⁰ Age.

²¹ Age. s.90

²² Özlem Deniz Yılmaz, *Türkiye Türkçesinde Eylemsi*, TDK yay., Ankara, 2009, s.37

²³ Age., s.50

²⁴ Mehmet Eroğlu, *İssizliğin Ortası*, Everest Yay., 5. Baskı, İstanbul, Kasım 2000, s.86, sat.15

Örnekten de anlaşılacağı üzere bu cümlede iki yargı söz konusudur.

Bu düşünceyi reddeden dilciler ise, cümlenin dış yapısının esas alınarak incelenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Çünkü zihinde üretilen cümlelerin şekli ve sayısı ne olursa olsun önemli olan, bu cümlelerin söz ve yazıya yansımış şekli olduğu benimsenmiştir. Bu nedenle de fiilimsilerin; cümlede isim, sıfat ve zarf görevinde olduklarını ve yargı anlamı taşımadıklarını savunmaktadırlar. Bu düşünceyi örneklendirecek olursak; *Tehdit yüklü parmaklarını tutup ona gülümsedim*²⁵. cümlesinde *Tehdit yüklü parmaklarını tutup* zarf grubu olduğu ve yüklemi zarf yönüyle sınırlandırdığı belirtilmekte, yargı anlamı taşımadığı savunulmaktadır. Başka bir örnek verecek olursak; *Evden koşarak uzaklaştı* cümlesinde *koşarak* kelimesi yerine *hızla* kelimesi konulabileceği cümlede her iki kelimenin de aynı görevde olduğu, bu nedenle de her iki kelimedede yargı anlamı olamayacağı savunulmaktadır²⁶.

Sonuç

Girişik cümle ile ilgili yaklaşımlara bakıldığında fiilimsilere yaklaşımların farklı olduğu, bu yüzden de farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Fiilimsiler isim ve isim soylu sözcüklerden oldukça farklı ve yan anlam/yargı bildirmektedirler. Bu farklılığı şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Fiilimsiler yargı anlamı taşımaktadır: *yapmak, bekleyerek, giden*
2. Fiilimsiler tıpkı yüklem görevindeki fiiller gibi çatı eklerini alabilmektedir: *Konu ile ilgili fikirleriniz **görüşülmeden** veya **tartışılmadan kabul edilmesi** mümkün değildir.*
3. Fiilimsiler olumsuzluk ekini alabilmektedir: *Adnan Bey fikirlerinizin doğruluğunu **kabullenmeyen** kişilerden biriydi.*
4. Fiilimsiler yeterlilik fiilleriyle kullanılabilir: *Senin böyle bir şey **yapabileceğini** hiç düşünmemiştim.*
5. Fiilimsilerin, yüklem görevindeki fiiller gibi, kendine bağlı ögeleri vardır: *Senin böyle bir düşünceye nasıl kapıldığını anlayamadım. Yeni aldığım kitapları okumak bana kendimi daha iyi hissettiriyor.*

Fiilimsilerin fiil özelliklerini devam ettirmeleri, çatı ve olumsuzluk eklerini alabilmeleri, yeterlilik fiilleriyle kullanılabilirleri ayrıca kendilerine bağlı ögeler taşıyabilmeleri yüklem durumundaki fiiller gibi kullanılabilirliklerini ve yargı anlamını taşıdığını göstermektedir. Diğer isim ve isim soylu sözcüklerin bu tür kullanımları olmadığı düşüncesinden hareketle, fiilimsilerin bunlar gibi düşünülmemesi gerektiği kanısındayız.

Bir cümleyi anlamından bağımsız düşünemeyiz. Yani cümlenin dış yapısı ile birlikte iç yapısı da cümlenin kuruluşunda önemlidir. Türkçede kesik cümleler bu durumun önemini ortaya koymakta önemli yapılarıdır. Kesik cümlede eksik olan kelime veya ifade cümlenin anlam ve yapısına bağlı olarak dinleyici tarafından zihinde tamamlanmaktadır. Demek ki cümlenin dış yapısı ile birlikte, iç yapısının da cümle kuruluşunda önemli bir yeri vardır. Bu düşünceden hareketle fiilimsilerle kurulu cümlelerde bir yan yargı/anlam olduğunu söyleyebiliriz. Örneklerle bu düşünceyi daha açık bir şekilde vermeye çalışırsak; *Ali yemeğini yedi ve yattı* cümlesinde iki yargı söz konusudur. Bu cümleyi *Ali yemeğini **yiyip** yattı* ya da *Ali yemeğini **yedikten sonra** yattı* şeklinde ifadelendirdiğimizde fiilimsilerle kurulu cümlelerde fiilimsiler fiil anlamını kaybetmemekte, sadece bir temel cümleye bağlı olarak ve bu temel cümleyi çeşitli yönlerden

²⁵ Mehmet Eroğlu, Yüz: 1981, Everest Yay., 4. Baskı, İstanbul, Ekim 2000, s.13, sat.14

²⁶ Leyla Karahan, "Türkçede Birleşik Cümle Problemi", *Türk Dili*, S.505, Ankara, 1994, s.22

tamamlayan yan cümle halinde yer almaktadır. Başka bir örnek daha vermek gerekirse; *İşe gidemedim, çünkü hastaydım* cümlesinde iki yargı söz konusudur. Bu cümleyi *Hasta olduğum için işe gidemedim.* şeklinde ifadelendirdiğimizde anlam değişmemektedir.

Sonuç olarak fiilimsilerle kurulu cümlelerde fiilimsiler yan cümle anlamı taşımakta, bu nedenle de bu tür cümlelerin basit cümle değil de, girişik cümle olarak değerlendirilmesi gerektiği kanısındayız.

KAYNAKÇA

- BANGUOĞLU Tahsin, **Türkçenin Grameri**, Türk Dil Kurumu Yay., 6. Baskı, Ankara, 2000
- BİLGİN Muhittin, **Anlamdan Anlatıma Türkçemiz**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 2002
- ÇATIKKAŞ Ata, **Örnekli ve Uygulamalı Türk Dili Kılavuzu**, Alfa Yay.,3. Baskı, İstanbul, 2001
- DENİZ YILMAZ Özlem, **Türkiye Türkçesinde Eylemsi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, 2009
- DİZDAROĞLU Hikmet, **Tümce Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, 1976
- ERGİN Muharrem, **Türk Dilbilgisi**, Bayrak Basım, İstanbul, 1997
- EROĞLU Mehmet, **İssızlığın Ortası**, Everest Yay., 5. Baskı, İstanbul, Kasım 2000
- EROĞLU Mehmet, **Yüz: 1981**, Everest Yay., 4. Baskı, İstanbul, Ekim 2000
- GENCAN Tahir Nejat, **Dilbilgisi**, Ayraç Yayınevi, Ankara, 2001
- GÖĞÜŞ Beşir, Türkçede Cümlemsilerin Kuruluşu ve Temel Cümleciğe Bağlanma Şekilleri, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, 1969, s.89-142
- HATİPOĞLU Vecihe, **Türkçenin Sözdizimi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, 1972
- KARAHAN Leyla, “Türkçede Birleşik Cümle Problemi”, **Türk Dili**, S.505, Ankara, 1994, s.19-23
- KARAHAN Leyla, **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ Yay., 6. Baskı, Ankara, 1999
- KARAHAN Leyla, “Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları Üzerine”, **Türk Dili**, S.583, Ankara, Temmuz 2000, s.16-23
- KOÇ Nurettin, **Yeni Dilbilgisi**, İnkılap Yay., 2. baskı, İstanbul, 1996
- ÖZKAN Mustafa ve SEVİNÇLİ Veysi, **Türkiye Türkçesi Söz Dizimi**, Akademik Kitaplar, İstanbul, 2009
- ŞİMŞEK Rasim, **Örneklerle Türkçe Sözdizimi**, Kuzey Gazetecilik Matbaacılık ve Ambalaj San. A.Ş., 1. Basım, Trabzon, 1987
- ZÜLFİKAR Hamza, “Girişik Cümle Sorunu”, **Türk Dili**, S.521, Ankara, Haziran 1995, s. 643-648.